

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.10.6>

УДК 352: 351.9

Н. В. Бондарчук,

*д. держ. упр., професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування,*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-0418-5239>

О. Ю. Вассараб-Кожушна,

магістр, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID <https://orcid.org/0009-0002-4155-1784>

**АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ
ВЛАДИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ**

N Bondarchuk,

*Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Head of the Department of Management and Public Administration,
Dnipro State Agrarian and Economic University*

O. Vassarab-Kozhushna,

Master's Student, Dnipro State Agrarian and Economic University

**ANTI-CORRUPTION ACTIVITIES AS A TOOL FOR FORMING A
POSITIVE IMAGE OF PUBLIC AUTHORITY BODIES AT THE
LOCAL LEVEL**

У статті розглянуто антикорупційну діяльність як ключовий інструмент формування позитивного іміджу органів публічної влади на місцевому рівні. Акцентовано, що в умовах трансформації української державності та зростання суспільного запиту на відкритість і підзвітність влади ефективна боротьба з корупцією стає визначальним чинником довіри громадян до органів місцевого самоврядування. Обґрунтовано, що корупція не лише підриває авторитет влади, а й дестабілізує роботу органів управління, руйнує демократичні інститути та знижує рівень правової культури.

Антикорупційна діяльність у публічному управлінні розглядається як система заходів, спрямованих на запобігання зловживанням, забезпечення прозорості процедур, формування культури доброчесності та відповідальності посадових осіб. У роботі підкреслюється роль антикорупційної політики у формуванні довіри громадян до влади, налагодженні ефективного діалогу між владою та громадськістю, а також у підвищенні якості управлінських рішень.

Особливу увагу приділено значенню місцевих антикорупційних програм, електронного врядування, механізмів декларування доходів, етичних стандартів і громадського контролю як інструментів зниження корупційних ризиків. Визначено, що кадрова політика відіграє важливу роль у забезпеченні практичної реалізації антикорупційних заходів, адже саме професійність, доброчесність і мотивація службовців формують довіру громади.

Зроблено висновок, що ефективна антикорупційна політика на місцевому рівні має ґрунтуватися не лише на контролі та обмеженнях, а й на створенні умов для професійного розвитку, гідної оплати праці, прозорості управлінських процедур і відкритої взаємодії з громадськістю. Це сприятиме зниженню корупційних ризиків, зміцненню довіри населення й формуванню позитивного іміджу органів публічної влади як доброчесних і відповідальних перед громадою інститутів.

The article examines anti-corruption activities as a key tool for forming a positive image of public authorities at the local level. It is emphasized that in the context of the transformation of Ukrainian statehood and the growth of public

demand for openness and accountability of government, effective fight against corruption becomes a determining factor in citizens' trust in local government. It is substantiated that corruption not only undermines the authority of government, but also destabilizes the work of government bodies, destroys democratic institutions and reduces the level of legal culture.

Anti-corruption activities in public administration are considered as a system of measures aimed at preventing abuse, ensuring transparency of procedures, forming a culture of integrity and responsibility of officials. The paper emphasizes the role of anti-corruption policy in forming citizens' trust in government, establishing effective dialogue between government and the public, as well as in improving the quality of management decisions.

Particular attention is paid to the importance of local anti-corruption programs, e-governance, income declaration mechanisms, ethical standards and public control as tools for reducing corruption risks. It is determined that personnel policy plays an important role in ensuring the practical implementation of anti-corruption measures, because it is the professionalism, integrity and motivation of employees that form the trust of the community.

It is concluded that effective anti-corruption policy at the local level should be based not only on control and restrictions, but also on creating conditions for professional development, decent wages, transparency of management procedures and open interaction with the public. This will contribute to reducing corruption risks, strengthening public trust and forming a positive image of public authorities as institutions that are honest and accountable to the community.

Ключові слова: *антикорупційна діяльність, публічне управління, місцеве самоврядування, доброчесність, прозорість, підзвітність, кадрова політика, позитивний імідж влади, громадський контроль, довіра громадян.*

Keywords: *anti-corruption activities, public administration, local self-government, integrity, transparency, accountability, personnel policy, positive image of government, public control, citizen trust.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Нині Україна перебуває на етапі становлення та розвитку нової державності. Складні внутрішні та зовнішньополітичні виклики, зокрема військова агресія з боку росії, зумовили необхідність переосмислення підходів і принципів у системі державного управління. Саме в цих складних соціально-економічних умовах особлива увага приділяється заходам протидії корупції на всіх рівнях влади, насамперед на місцевому. Саме муніципальний рівень виступає базовою ланкою взаємодії влади з громадянами, підприємцями, соціально вразливими верствами населення.

Корупція здатна розбалансувати роботу органів місцевого самоврядування, замінюючи публічно-правові рішення та дії злочинними відносинами, що ґрунтуються на задоволенні приватних інтересів, нівелювати верховенство закону, принципи демократії, нести загрозу правам людини та соціальній справедливості. Саме тому від ефективності антикорупційної діяльності органів місцевого самоврядування залежить стабільність функціонування підприємств та установ, створення безпечних і сприятливих умов для життя населення, а також формування позитивного іміджу публічної влади в очах громади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику антикорупційної діяльності досліджували такі вітчизняні вчені: В. А. Баранець, О. Ю. Бусол, В. В. Василик, В. І. Василичук, А. А. Вознюк, В. В. Голубош, В. П. Гусева, В. Ю. Захарченко, О. Г. Кальман, М. І. Камлик, М. Кравчук, І.В. Кушнар'юв,, О. М. Костенко, М. І. Мельник, Ю. П. Мірошник, К.О. Нестеренко, С. С. Мірошниченко та інші. Попри значну кількість досліджень, присвячених чинникам корупції, бракує комплексного наукового аналізу саме антикорупційних заходів та їхнього впливу на формування позитивного іміджу держави та органів місцевого самоврядування, підвищуючи довіру громадськості та легітимність влади.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування антикорупційної діяльності як інструменту формування позитивного іміджу органів публічної влади на місцевому рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У сучасних умовах державотворення України особливого значення набуває підвищення рівня довіри громадян до органів публічної влади. Це можливо лише за умови дотримання принципів відкритості, прозорості, підзвітності та відповідальності посадових осіб. Антикорупційна діяльність у цьому контексті виступає важливим інструментом зміцнення авторитету місцевої влади та запорукою ефективної взаємодії з громадськістю.

Основоположним для органів місцевого самоврядування є дотримання вимог чинного законодавства України, яке визначає правові, організаційні та етичні засади діяльності посадових осіб і встановлює відповідальність за порушення службових обов'язків. Основними нормативно - правовими актами, які регулюють ці питання є: Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»; Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»; Закон України «Про запобігання корупції»; Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [9]. Ці документи визначають професійні стандарти поведінки осіб, які працюють в органах місцевого самоврядування та сприяють формуванню культури доброчесності, законності й справедливості.

У межах дотримання зазначених принципів особливе значення набуває антикорупційна діяльність, яка виступає практичним механізмом реалізації вимог законодавства та забезпечення ефективності публічного управління. Вона сприяє мінімізації ризиків зловживань, підвищенню прозорості процедур ухвалення рішень, а також формує позитивний імідж місцевої влади як відкритої, чесної та підзвітної громаді.

Треба зазначити, що сучасне розуміння корупції сформувалось не одразу. Воно починає складатися на межі Нового часу, коли відбувається

становлення централізованих держав і формування уявлень про державну службу як суспільне благо, а не особистий привілей.

У Короткому словнику іноземних слів корупція – це «використання посадовими особами свого службового становища для власної вигоди; підкупність, продажність урядовців і політиків» [2].

Transparency International – неурядова організація для боротьби з корупцією та дослідження рівня корупції у всьому світі – пропонує таке визначення: «корупція має на увазі таку поведінку посадових осіб державного сектора, як державних службовців, так і політиків, через яку вони самі або їхні близькі неправомірно і незаконно збагачуються внаслідок зловживання державними повноваженнями, що були їм надані» [10].

Зміст поняття «корупція» доцільно розкривати, спираючись на положення чинного законодавства України, у якому закріплено відповідну норму-дефініцію Так, згідно Закону України «Про запобігання корупції» корупція визначається як використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [9].

Враховуючи складність і багато вимірність цього явища, у науковій та практичній площині корупцію класифікують за різними критеріями, зокрема за рівнем (велика, політична, побутова), ступенем регулярності (епізодична, систематична, клептократія), формою вигоди (грошова, послуги, нематеріальна), та ступенем централізації (децентралізована, централізована). Поширеними її проявами є хабарництво, зловживання владою, розкрадання, лобіювання, непотизм та шахрайство [4].

Корупція як багатогранне соціально-правове явище має різні форми прояву, що зумовлює існування її численних видів (рис. 1).

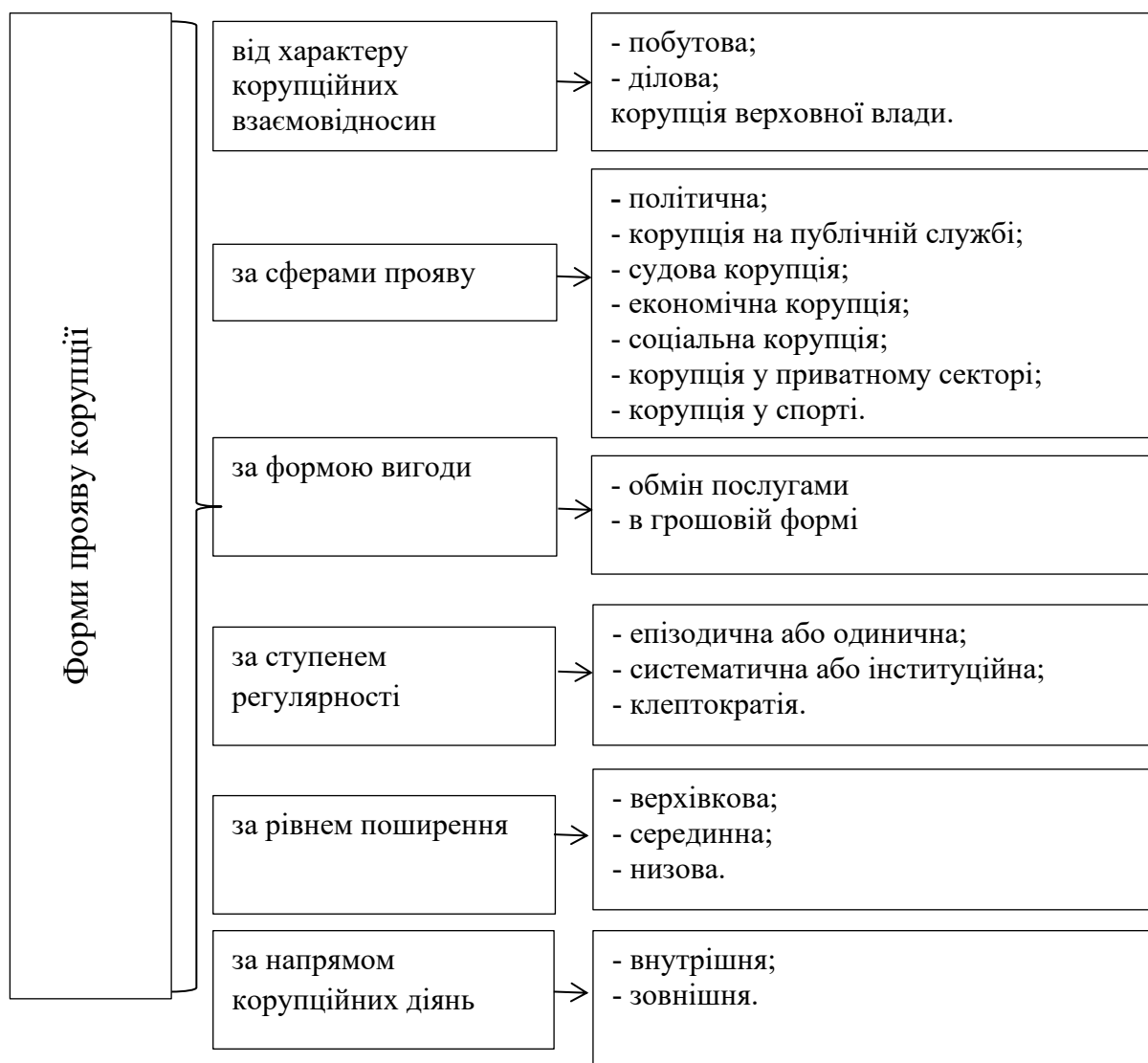

Рис. Форми прояву корупції

Джерело: сформовано на основі [4]

У загальному вигляді корупцію можна визначити як соціальне явище, яке охоплює всю сукупність діянь, пов'язаних з неправомірним використанням особами наданої їм влади та посадових повноважень з метою задоволення особистих інтересів чи інтересів третіх осіб, а також інших правопорушень, що створюють умови для вчинення корупційних діянь або їх приховування.

Сутність корупції полягає у тому, що вона має:

- соціальну обумовленість;
- свою «ціну», яку платить суспільство за її існування;
- негативний вплив на всі сфери суспільного життя;
- транснаціональний характер;
- економічні, політичні, правові, психологічні та моральні аспекти;
- здатність постійно пристосовуватися до нових реалій життя.

Отже, корупція є складним і багатограним явищем. Саме тому боротьба з нею потребує системного, комплексного підходу, який передбачає не лише покарання за правопорушення а й створення умов, які мінімізують можливості для їх виникнення. У контексті публічного управління це означає забезпечення прозорих процедур, чітких правил поведінки для посадових осіб, відкритого доступу громадськості до інформації та належного кадрового забезпечення.

Антикорупційна діяльність спрямована на створення антикорупційного світогляду, правосвідомості, поведінки. Антикорупційна діяльність багато в чому залежить від антикорупційної політики, яка розробляється та формується не лише на держаному рівні, а й на регіональному, місцевому рівнях. На рівні держави антикорупційна діяльність охоплює систему дій інститутів державної влади та громадянського суспільства, спрямованих на постійну протидію корупції, виявлення причин, факторів і умов, які сприяють її виникненню, а також на розроблення механізмів її усунення. Держава створює орган чи органи, які здійснюють попередження корупції за допомогою нагляду та координації політики, спрямованої на запобігання та протидію корупції. В Україні створено низку державних органів які безпосередньо здійснюють попередження, запобігання та протидію корупції, а також координують відповідну державну політику. Система антикорупційних органів в Україні наведена на рис. 2.

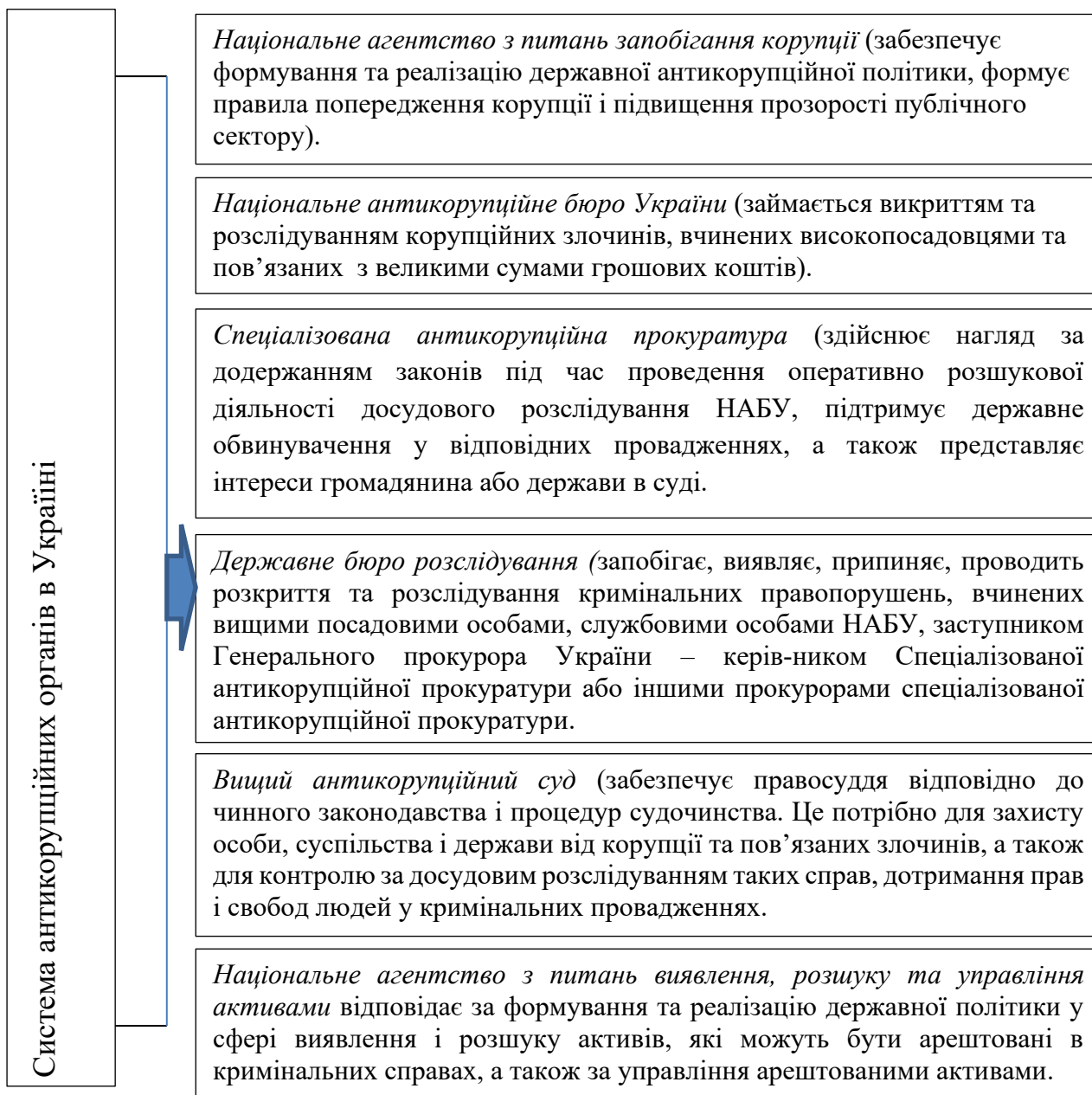

Рис. 2 Система антикорупційних органів в Україні
Джерело: сформовано на основі [6]

Антикорупційна політика на рівні держави враховує необхідність: прозорості та ефективності процедури проходження прийому на роботу, просування по службі та виходу з неї, виплат винагород, встановлення справедливих окладів, сумлінного та належного виконання публічних функцій.

Антикорупційна політика на рівні держави велику увагу приділяє кодексу поведінки громадських посадових осіб. Від його виконання залежить можливість запобігання корупції на державному рівні. Багато в чому успішність запобігання залежить також від належного виконання публічних закупівель та управління громадськими фінансами. Ефективна антикорупційна політика у сфері закупівель прагне відповідати публічності поширення інформації про закупівельні процедури та контракти, завчасне розміщення умов участі, створення системи контролю та апеляції [1].

Антикорупційна політика на рівні держави відводить важливу роль суспільству та інститутам громадянського суспільства у вирішенні питань запобігання і протидії корупції. Між державними органами, громадськістю та інститутами громадянського суспільства має існувати взаємна довіра й партнерство, спрямоване на спільну розробку та реалізацію заходів у сфері антикорупційної діяльності. Важливими чинниками цього процесу є прозорість процедур, відкритість влади, залучення громадян до процесів прийняття управлінських рішень і забезпечення доступу до публічної інформації, що сприяє формуванню атмосфери нетерпимості до корупційних проявів.

Успішність антикорупційної діяльності держави значною мірою залежить від ефективності антикорупційної політики у приватному секторі. Відповідно до законодавства України кожна організація має розробляти та впроваджувати внутрішні заходи з протидії корупції. Розроблення та реалізація антикорупційної політики на рівні організацій є важливим елементом формування цілісної системи запобігання корупції в державі.

Загальнодержавна політика створює основу для розбудови ефективних механізмів протидії корупції на місцях. Саме органи місцевого самоврядування є найближчими до громадян, тому від рівня їх відкритості, прозорості та підзвітності значною мірою залежить довіра населення до влади загалом. На місцевому рівні антикорупційна діяльність передбачає впровадження практичних інструментів запобігання зловживанням,

забезпечення доброчесності посадових осіб, ефективного контролю за використанням бюджетних коштів і дотриманням етичних стандартів у службовій діяльності.

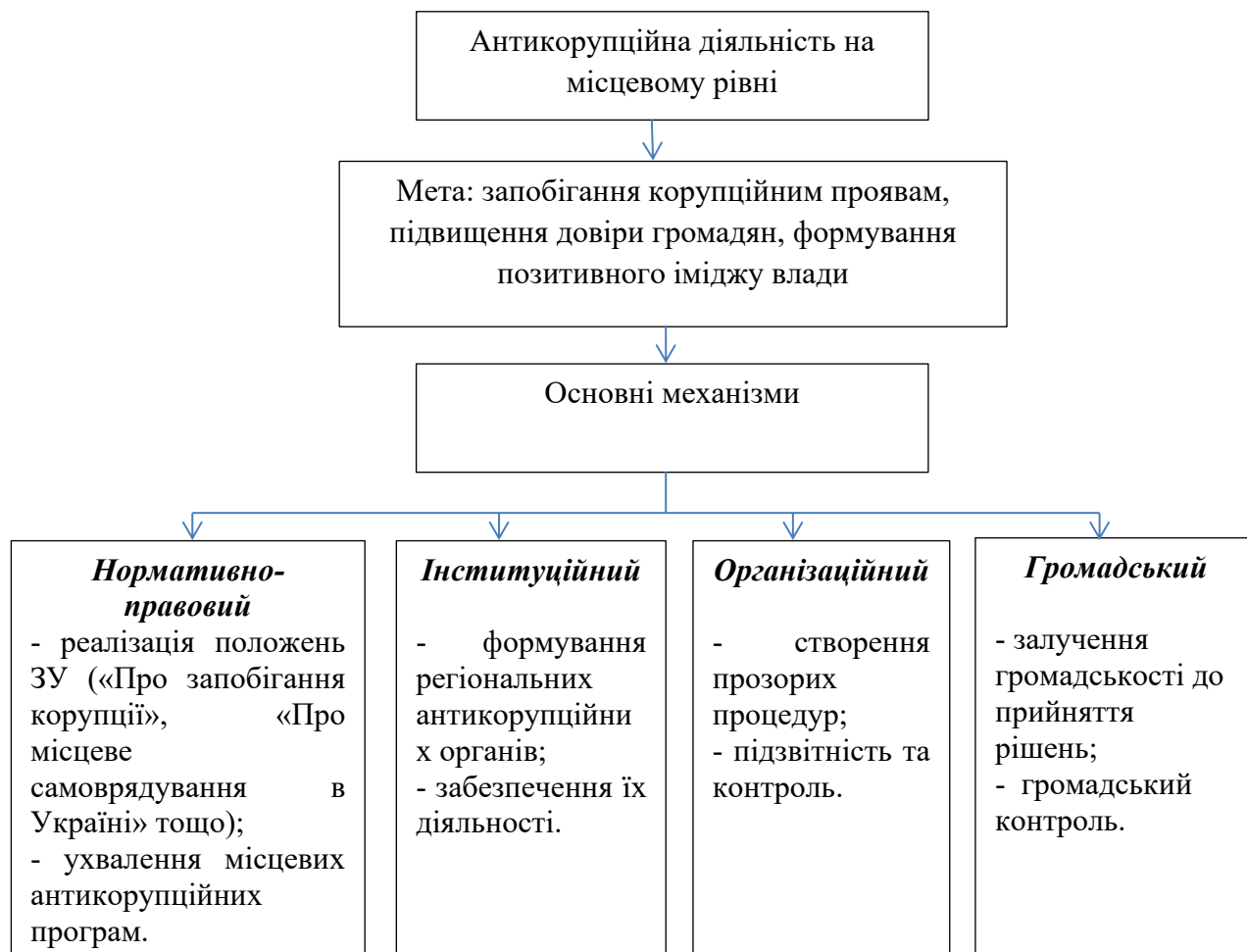

Рис. 3. Основні механізми антикорупційної діяльності на місцевому рівні

Ефективна антикорупційна діяльність органів місцевого самоврядування базується на впровадженні комплексних умов, спрямованих на підвищення прозорості, доброчесності та підзвітності, до яких яких належать:

1. Розробка та реалізація місцевих антикорупційних програм, які визначають конкретні напрями, заходи й відповідальних осіб за здійснення

превентивних дій, моніторинг ризиків і проведення антикорупційної експертизи рішень місцевих рад.

2. Електронне врядування та відкриті дані. Запровадження електронних сервісів, онлайн-звернень громадян, електронних закупівель забезпечує прозорість діяльності органів влади.

3. Громадський контроль і участь громадян. Саме активна взаємодія з громадськими організаціями, ініціативними групами та ЗМІ сприяє створенню атмосфери нетерпимості до корупції. Проведення публічних слухань, громадських консультацій, створення наглядових рад забезпечує залучення громадян до процесу прийняття рішень.

4. Система декларування та моніторингу доброчесності посадових осіб.

5. Етичні кодекси та стандарти поведінки. Затвердження кодексів етики посадових осіб місцевого самоврядування формує культуру професійної відповідальності, справедливості та неупередженості у прийнятті управлінських рішень.

Створення таких умов не лише зменшує ризики зловживань, а й сприяє формуванню позитивного іміджу органів влади та держави загалом. Громадяни оцінюють ефективність і легітимність влади не тільки за рівнем реалізації політик, а й за прозорістю, підзвітністю та відчуттям справедливості у її діяльності. Тому системна антикорупційна діяльність стає важливим інструментом побудови довіри, підвищення суспільного схвалення і формування репутації державних інститутів як відкритих, доброчесних та відповідальних перед громадою.

Одним із ключових чинників, які впливають на імідж влади, є продумана та виважена кадрова політика, адже саме від доброчесності, професіоналізму та стабільності кадрового складу залежить довіра до органів місцевого самоврядування. Справедлива оцінка результатів діяльності посадових осіб, чіткі посадові інструкції, забезпечення необхідними ресурсами та ефективна система морального і матеріального стимулювання підвищують рівень

відповідальності службовців і створюють передумови для формування позитивної репутації влади.

Водночас проблеми фаворитизму та кумівства залишаються серйозним викликом. Часто кадрові зміни відбуваються після призначення нових керівників органів місцевого самоврядування, коли головним критерієм добору кадрів стає особиста довіра, а не професійні якості. Це призводить до втрати управлінської наступності, послаблення кадрового потенціалу й зниження довіри громадян до місцевої влади.

Аналіз офіційних вебсайтів територіальних громад України свідчить, що інформація про кадрову політику та порядок вступу на службу в органи місцевого самоврядування подається нерівномірно. У низці громад відсутні розділи щодо кадрової роботи або вони містять неповну інформацію. Така непрозорість кадрових процедур не сприяє формуванню позитивного іміджу влади й підживлює недовіру до її діяльності [10].

З метою підвищення довіри та покращення репутації місцевої влади держава вживає низку заходів для підвищення етичних стандартів публічної служби. Зокрема затверджено загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, встановлено обмеження щодо отримання подарунків і зовнішнього сумісництва, а також запроваджено декларування доходів, майна та витрат посадовців і членів їхніх сімей. Ці заходи покликані забезпечити відкритість та доброчесність влади, однак їхня ефективність часто залишається формальною, оскільки механізми контролю за дотриманням етичних норм не завжди дієві.

Дієвим елементом антикорупційної політики стало запровадження єдиної системи електронного декларування через портал НАЗК, що дозволяє здійснювати громадський контроль за доходами службовців. Водночас частина громад обмежується лише формальним виконанням вимог законодавства, не забезпечуючи належної доступності інформації для населення, що знижує рівень прозорості та підзвітності місцевої влади.

Варто також зазначити, що встановлені законодавством обмеження та високий рівень відповідальності за порушення антикорупційних норм часто виступають стримувальним чинником для потенційних кандидатів на службу в органи місцевого самоврядування. До цього додається низький рівень заробітної плати у порівнянні з приватним сектором, що призводить до «кадрового голоду» у багатьох громадах. Це негативно позначається на якості управлінських рішень, рівні компетентності службовців і загалом на ефективності функціонування місцевої влади. Таким чином, кадрові проблеми та антикорупційні виклики безпосередньо впливають на сприйняття органів місцевого самоврядування громадянами.

Отже, антикорупційна діяльність та формування позитивного іміджу місцевої влади - це взаємопов'язані процеси, які підсилюють один одного. Чим прозорішими та етичнішими є управлінські практики, тим вищий рівень довіри громадян, а отже, і легітимність влади. У сучасних умовах саме добросовісність, відкритість і професіоналізм посадових осіб стають головними складовими іміджу ефективної публічної влади на місцевому рівні.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Таким чином, ефективна антикорупційна політика на місцевому рівні повинна базуватися не лише на обмеженнях та контролі, а й на створенні гідних умов праці, справедливій системі оцінювання, професійному доборі кадрів і розвитку корпоративної етики. Саме поєднання цих елементів сприятиме не лише зменшенню корупційних ризиків, а й формуванню позитивного іміджу органів публічної влади як відкритих, підзвітних і орієнтованих на інтереси громади структур.

Література

1. Боголепова А.В. Сутність, основні принципи, форми та функції антикорупційної політики держави . Державне будівництво. 2024. № 1 (35). С 335-343. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-25> (дата звернення 29.09.2025).

2. Биби́к С.П., Сюта́ Г.М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / За ред. С. Я. Єрмоленко. - Харків: Фоліо, 2006. — 623 с
3. Ганьба О. Державна антикорупційна політика: поняття, сутність та загальні ознаки. Публічне право. 2021. № 4(44). С. 88-95. DOI: 10.32782/2306-9082/2021-44-10 (дата звернення 29.09.2025).
4. Гура В. Корупція: поняття та види, причини виникненню. Економічний аналіз. 2022 рік. Том 32. № 2 DOI: 10.35774/econa2022.02.073 (дата звернення 05.10.2025).
5. Калугіна І. О. Антикорупційна правова політика: природа і зміст. Аналітично-порівняльне правознавство. 2021. № 4. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/253778/251046> (дата звернення 09.10.2025).
6. Кравчук М., Петровська І. Основні напрямки антикорупційної діяльності в Україні та їх правове регулювання. Актуальні проблеми правознавства. 2021. № 2. С. 49-56 URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1207>. (дата звернення 09.10.2025).
7. Кушнар'ов І.В. Політична корупція: порівняльно-політологічна концептуалізація: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України ; Юридична думка, 2018. 408 с.
8. Нестеренко К.О., Булгакова О.В. Антикорупційна політика України в контексті війною Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2023 Вип. 77. С.98- 101. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.2.16> (дата звернення 05.10.2025).
9. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>. (дата звернення 05.10.2025).
10. Transparency International Україна» Індекс сприйняття корупції Україна–2024. URL. <http://cpi.ti-ukraine.org/#/> (дата звернення 05.10.2025).

References

1. Boholierova, A.V. (2024), “The essence, main principles, forms and functions of the state anti-corruption policy”, *Derzhavne budivnytstvo*, Vol. 1(35), Pp. 335–343. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-25..>

2. Bybyk, S.P. and Siuta, H.M. (2006), *Slovnnyk inshomovnykh sliv: tlumachennia, slovotvorennia ta slovovzhyvannia* [Dictionary of foreign words: interpretation, word formation and word usage], Folio, Kharkiv, Ukraine.
3. Hanba, O. (2021), “State anti-corruption policy: concept, essence and general features”, *Publichne pravo*, Vol. 4(44), Pp. 88–95. <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2021-44-10..>
4. Hura, V. (2022), “Corruption: concepts, types, causes of occurrence”, *Ekonomichniy analiz*, Vol. 32, Issue. 2, available at: <https://doi.org/10.35774/econa2022.02.073>.
5. Kaluhina, I.O. (2021), “Anti-corruption legal policy: nature and content”, *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo*, Vol. 4, available at: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/253778/251046> (Accessed 09 October 2025).
6. Kravchuk, M. and Petrovska, I. (2021), “Main directions of anti-corruption activity in Ukraine and their legal regulation”, *Aktualni problemy pravoznavstva*, Vol. 2, Pp. 49–56, available at: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1207> (Accessed 09 October 2025).
7. Kushnarov, I.V. (2018), *Politychna koruptsiia: porivnialno-politologichna kontseptualizatsiia* [Political corruption: a comparative political science conceptualization], Yurydychna dumka, Kyiv, Ukraine.
8. Nesterenko, K.O. and Bulhakova, O.V. (2023), “Anti-corruption policy of Ukraine in the context of war”, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, Issue 77, pp. 98–101. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.2.16>.
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine “On Prevention of Corruption” available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (Accessed 05 October 2025).
10. Transparency International Ukraine (2020), “Corruption Perceptions Index: Ukraine – 2024”, available at: <http://cpi.ti-ukraine.org/#/> (Accessed 05 October 2025).

Стаття надійшла до редакції 12.10.2025 р.